Hukuk Bölümü 2012/321 E. , 2013/327 K.

- **TESPIT DAVASI ŞEKLINDE AÇILAN DAVANIN, IMAR PLANINDAN KAYNAKLANAN TAZMINAT DAVALARI KAPSAMINDA, İDARİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 10

"İçtihat Metni"

Davacılar :1-A.G., 2-A.G., 3-B.C.G.

Vekilleri : Av.B.Ö., Av.A.Y.

Davalılar : 1-Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı

Vekili : Av.F.G.

2-Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü

Vekili : Av.A.K.

O L A Y :Davacılar vekili, müvekkillerinden; A.G.'in Ankara Akyurt Büğdüz Köyü, Çelikli Mevkii; 1491 Parselde üzerinde iskanlı Mantar Üretim Paketleme Tesisi, İdari Binalar ve 1 Adet Bekçi Binası olan12.610 metrekaretarlası ile 1507 Parselde üzerinde toplam10,000 m2kapalı alanı, elektrik aboneliği, DSİ izinli su kuyusu olan 36 adet sera olan16.010 metrekaretarlası; A.G.'in Ankara Akyurt Büğdüz Köyü, Çelikli Mevkii; 1497 parselde bulunan8.480 metrekaretarlası; B.C.G.'in Ankara Akyurt Büğdüz Köyü Dapkız Mevkii; 1540 parselde üzerinde iskan izni bulunan sera tesisi olan7.270 metrekaretarlası, 1541 parselde8.060 metrekaretarlası üzerine, T.C. Ulaştırma Bakanlığı Demiryolları. Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Gen. Müd. ile Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü arasında imzalanan 27.02.2006 tarih ve 2010-2265 sayılı protokol gereğince, Esenboğa Havaalanı 3. Pist Sahası yapılacağından bahisle, kamulaştırma şerhi konulduğunu;

Şerh konulduğu tarihten bugüne kamulaştırma yapılmadığını, kamulaştırma işleminin ne zaman ve ne suretle yapılacağı sorulduğunda, 2012 ve 2013 yıllarında yeterli ödenek temin edilemeyeceği düşünüldüğünden kamulaştırma işlemlerinin ertelenmesinin talep edildiğinin beyan edildiğini; müvekkillerden B.C.G.'in, sahibi olduğu 1541 parselle ilgili inşaat izni talep ettiğini, Akyurt Belediye Başkanlığı İmar ve Şehircilik Müdürlüğü'nün 09.01.2012 tarihli yazısıyla, söz konusu parselin DLH 3. Pist kamulaştırma alanında kaldığından, herhangi bir yapı inşaatı izni verilmediğinin belirtildiğini; aynı şekilde müvekkili B.G.'in de, sahibi olduğu 1497 parselle ilgili müracaatta bulunduğunda, Akyurt Belediye Başkanlığı Mali Hizmetler Müdürlüğünün 05.01.2012 tarihli yazısında, söz konusu parselin tasarrufa kısıtlı hale geldiğinin bildirilmiş olduğunu;verilen cevabi yazılardan da açıkça anlaşılacağı üzere, müvekkillerinin, sahip olduğu gayrimenkuller üzerindeki özgürce tasarruf etme imkânından mahrum kaldığını; gayrimenkuller üzerine kamulaştırma şerhi konulması sebebi ile tasarrufta bulunmak imkanı ortadan kaldırıldığı gibi, üzerinde yatırım yapmak, bir sanayi tesisi ya da inşaat yapmak gibi imkânlardan mahrum kalındığını; ayrıca kamulaştırma şerhi sebebiyle imar uygulaması yapılmadığını, bu nedenle İmar geçmesi halinde çok büyük değer artışı imkânından da müvekkillerinin mahrum kaldığını, davalı idarenin bu davranışının haksız fiil olduğunu, kamulaştırmasız el atma eylemini oluşturduğunu; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 15.12.2010 tarih, 2010/5- 662, 2010/651 K. sayılı kararında "…Uzun yıllar programa alınmayan imar planının fiilen hayata geçirilmemesi nedeniyle kamulaştırma ya da cihetine gitmeyen davalı idarece, pasif ve suskun kalınmak ve işlem tesis edilmemek suretiyle taşınmaza müdahale ettiği açıktır. Yerel Mahkemece, kamulaştırmasız el koyma olgusunun varlığının kabulüyle, davalı idarenin kamulaştırmasız el koyma hükümleri doğrultusunda sorumlu bulunduğuna ilişkin direnme kararı yerindedir..." denildiğini; müvekkillerinin sahip olduğu gayrimenkullerin üzerine konulan kamulaştırma şerhinin, müvekkillerinin gayrimenkullerini dilediği gibi kullanmasını engellediği, dava konusu edilen taşınmazlara bu şekilde kamulaştırmasız olarak el atıldığı, kamulaştırmasız el atma sebebi ile talep edilebilecek bedelin, bu bedel için talep edilebilecek faizin ve faiz başlangıcının tespitini talep etmek amacıyla Mahkemeye başvurmanın zorunlu hale geldiğini ifade ederek; dava konusu edilen taşınmazlara kamulaştırmasız olarak el atıldığının, kamulaştırmasız el atma sebebi ile talep edilebilecek bedelin, bu bedel için talep edilebilecek faizin ve faiz başlangıcının ayrıca aleyhine tespit için başvurulan kurumlardan hangisinin kamulaştırmasız el attığının; 6100 Sayılı HMK 107/3fıkrası uyarınca tespitine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı idarelerin vekilleri, süresinde verdiği dilekçelerinde, 3194 sayılı İmar Kanunu kapsamında yapılan imar düzenlemesinin idari bir işlem olduğu, idari işlemden kaynaklanan tazminat taleplerinin de idari yargı yolunda çözümlenmesinin gerektiği, ayrıca dava konusu taşınmaza fiilen el atıldığı da ileri sürülmediğine göre kamulaştırmasız el atmadan bahsedilemeyeceği gerekçesiyle, görev itirazında bulunmuştur.

AKYURT ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ:22.5.2012 gün ve E:2012/16 sayı ile, davalılar vekillerinin görev itirazının reddine karar vermiştir.

Davalı İdarelerin vekillerinin, idari yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkartılması yolunda süresi içinde verdikleri dilekçeleri üzerine, dava dosyasının onaylı bir örneği Danıştay Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI; Uygulama ve Öğreti'de, kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütümü sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmış oldukları işlemlerin, "idari işlem"; herhangi bir işlem ya da karara dayanmaksızın gerçekleştirdikleri maddi faaliyetleriyle, görevleriyle ilgili hareketsizliklerinin de, "idari eylem" olarak tanımlandığı; bu tanıma göre; idarelerin 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 7'nci maddesi uyarınca kamulaştırma kararı verdikten sonra kamulaştırmanın tapu siciline şerh verilmesini kamulaştırmaya konu taşınmaz malın kayıtlı bulunduğu tapu idaresine bildirmesine ilişkin işlemin "idari işlem"; kamulaştırma işlemini gerçekleştirme konusundaki hareketsizliklerinin de, idari eylem niteliği taşıdığı; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun "İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" başlıklı 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, idari dava türleri arasında sayılmış; 3'üncü maddesinde, tam yargı davalarına ilişkin dilekçelerde uyuşmazlık konusu miktarın gösterileceği belirtilmiş; 14'üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (g) bendinde, dilekçelerin 3 ve 5'inci maddelere uygun olup olmadığı yönlerinden inceleneceği öngörülmüş; 15'inci maddesinin birinci fıkrasında, Danıştay veya idare ve vergi mahkemelerince yukarıdaki maddenin 3'üncü fıkrasında yazılı hususlarda kanuna aykırılık görülürse, 14'üncü maddenin; 3'üncü fıkrasının (g) bendinde yazılı halde otuzgün içinde 3 ve 5'inci maddelere uygun şekilde yeniden düzenlenmek veya noksanları tamamlanmak yahut (c) bendinde yazılı hallerde, ehliyetli olan şahsın avukat olmayan vekili tarafından dava açılmış ise otuzgün içinde bizzat veya bir avukat vasıtasıyla dava açılmak üzere dilekçelerin reddine karar verileceği kuralına yer verilmiş olduğu; dosyanın incelenmesinden; davacılar tarafından, dava dilekçesinde, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 15.12.2010 günlü kararında, mülkiyet hakkına getirilen

kısıtlamaların fiili el atma olmadan da kamulaştırmasız el atma olarak nitelendirildiği ileri sürülmek suretiyle, tapu kaydına kamulaştırma şerhi konulan taşınmazların uzun yıllar geçmesine karşın kamulaştırılmaması nedeniyle kamulaştırmasız el atıldığının, bu nedenle talep edilebilecek bedel ve faiz ile faiz başlangıcının, Kurumlardan hangisinin kamulaştırmasız el attığının tespitine karar verilmesinin istenildiğinin anlaşıldığı; her ne kadar; dava dilekçesinde davaya tespit davası niteliği verilmeye çalışılmışsa da, dilekçedeki iddiaların, davalı idarelerin idari eylem ve işlemleri nedeniyle idare hukuku alanındaki tazmin sorumluluğuna ilişkin olduğu dikkate alındığında, davanın 2577 sayılı Yasanın 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen tam yargı davası niteliğinde olduğu; asıl amacın davacıların taşınmazlarının tapu kaydına kamulaştırma şerhi konulması ve kamulaştırmanın zamanında tekemmül ettirilmemesi sebebiyle mülkiyet hakkına getirilen kısıtlamadan kaynaklanan zararın tazmini olduğu; tazmini istenilen tutarın dilekçede gösterilmemiş olmasının, bu durumu değiştirecek niteliği bulunmadığı; bu eksikliğin, İdari Yargı yerince dilekçe ret kararı verilmek suretiyle tamamlatılmasının mümkün olduğu sonucuna varıldığı; dava dilekçesinde ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararında mülkiyet hakkına getirildiği söylenen kısıtlamanın, taşınmazın maliki yönünden zarar doğurucu sonuçlarının olabileceğinde kuşku bulunmadığı, ancak; bu sonuç ya da sonuçların, bir idari işlem olan kamulaştırma şerhi verilmesine ilişkin işlemden ve kamulaştırma konusundaki hareketsizliği şeklinde ortaya çıkan idari eylemden kaynaklandığı; idari işlem ve eylemlerden doğan zararların tazmini taleplerinin ise; 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanunu'nun 12 ve 13'üncü maddeleri uyarınca, idari yargı yerlerinde açılacak tam yargı davalarına konu edilmelerinin, anılan yasa hükümlerinin gereği olduğu; bu bakımdan; hukuka uygunluklarının denetimi ve zarar doğurucu sonuçlarının giderilmesi İdari Yargı'nın görev alanında bulunan idari işlem ve eylemlerin hukuk düzeninde yaratmış oldukları etki ve sonuçların, "hukuki el atma" olarak nitelendirilmesine ve bu olumsuz sonuçlarla ilgili tazminat taleplerinin adli yargı yerlerinde açılacak tespit ve tazminat davalarına konu edilmelerine, hukuken olanak bulunmadığı; dolayısıyla; davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2'nci maddesinin 1 'inci fıkrasının (b) bendinde yer alan "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları," hükmü gereğince idari yargı yerinde görülmesinin gerektiği; açıklanan nedenle, 2247 sayılı Yasa'nın 10'uncu maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasa'nın 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI: Davacıların, Ankara ili Akyurt ilçesi, Büğdüz köyündeki taşınmazlara sahip oldukları; taşınmazların Esenboğa Havaalanı 3. pist yapımı için davalı idare tarafından kamulaştırılmasına karar verilerek, tapuya kamulaştırılacak yerlerden olduğu şerhi verilmesine rağmen, ödenek yokluğu nedeniyle kamulaştırma işlemine başlanmadan beklenmesi sonucu, taşınmazdan yararlanmanın engellendiğini iddia eden davacıların, işlemi kamulaştırmasız el atma temeline oturtarak, bedel tespiti ve diğer istemlerde bulundukları, bu davada davalı idare tarafından görev itirazında bulunulması üzerine olumlu görev uyuşmazlığının çıkarıldığının anlaşıldığı; dava dosyasının incelenmesi sonucunda; Ulaştırma Bakanlığı ve diğer davalı idarenin, kamu yararı amacıyla davaya konu taşınmazın kamulaştırılmasına karar vermelerine rağmen, ödenek yokluğu nedeniyle kamulaştırma işlemlerine başlayamadıkları, bu parseldeki idarenin işlemlerinin tespiti ile uğranılan zararın tespitine ilişkin davanın; dava konusu uyuşmazlıkta, idarenin 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu kapsamında bir işleminin bulunmaması karşısında, davanın anılan Kanun'un 14. maddesinde işaret edilen bedel artırma davası ya da tespit isteminin amacının idarenin eylemi sonucu uğranılan zararın giderilmesini amaçlayan tam yargı davası olması karşısında, tespit davası niteliğinde olduğunun kabulüne olanak bulunmadığı; Anayasa'nın 125/son madde ve fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü bulunduğunun kurala bağlandığı; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesi gereğince idari eylem ve işlemlerden dolayı zarara uğrayanlar tarafından açılan tam yargı davalarının idari dava türleri arasında sayıldığı; uyuşmazlık konusunun, kamu yararına davalı idareler tarafından alınan kamulaştırma kararı nedeniyle uğranılan zararın tespitine, dolayısıyla sonuçta zararın tazminini amaçlayan davanın, 2577 sayılı Kanun'un 2/1-b maddesinde yer alan idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan zarar görenler tarafından açılan tam yargı davaları kapsamında idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğinin düşünüldüğü; bu nedenle, Danıştay Başsavcılığının 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesi gereğince yapmış olduğu başvurunun kabulü ile Akyurt Asliye Hukuk Mahkemesinin 2012/16 esas sayılı görevlilik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Zehra Ayla PERKTAŞ'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Ayhan AKARSU ve Metin ULUKANLIGİL'in katılımlarıyla yapılan 11.3.2013 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME:Başvuru yazısı ve dava dosyası örneği üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı idarelerin anılan Yasanın 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptıkları görev itirazlarının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunulması üzerine Danıştay Başsavcısı'nca, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Tuncay DÜNDAR'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Davacıların, maliki oldukları Ankara ili, Akyurt İlçesi, Büğdüz Köyündeki taşınmazları üzerine Esenboğa Havaalanı 3'üncü Pist Sahası yapılacağından bahisle kamulaştırma şerhi konduğu, kamulaştırma yapılmadığı, bu suretle gayrimenkulünden özgürce tasarruf etmek ve üzerinde yatırım yapmak, sanayi tesisi ve inşaat yapmak gibi imkanlardan mahrum kaldıkları, davalı idarenin bu davranışının haksız fiil olup kamulaştırmasız el atma eylemini oluşturduğu, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararında, imar planı gereğinin uzun yıllar yerine getirilmemesi halinde kamulaştırmasız el atma olgusunun gerçekleştiğinin kabul edildiğini öne sürerek, taşınmazlara kamulaştırmasız el atıldığının, kamulaştırmasız el atma sebebi ile talep edilecek bedelin ve bu bedel için talep edilebilecek faiz ve faiz başlangıcının, aleyhine tespit için başvurulan Kurumlardan hangisinin kamulaştırmasız el attığının 6100 sayılı Kanunun 107. maddesinin 3. fıkrası uyarınca tespitine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

Görev uyuşmazlığının çözümü için öncelikle, tespit davasının hukukumuzdaki yerinin incelenmesi gerekli bulunmaktadır.

1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda(Mülga) tespit davasını düzenleyen açık ve genel bir hükme yer verilmemekteyse de, doktrinde ve yerleşik yargısal içtihatlarla, bir hukuki ilişkinin var olup olmadığının saptanması için tespit davası açılabileceği kabul edilmiş; tespit davasının esasının incelenebilmesi için de, genel dava koşullarının yanı sıra, dava konusunun bir hukuki ilişki olması ve bu hukuki ilişkinin var olup olmadığının öncelikle saptanmasında hukuki yarar bulunması koşulları aranmış; buna göre, özel hukuk alanını ilgilendiren bir hukuki ilişkinin saptanması için adli yargı yerinde müstakil olarak bir tespit davası açılabilmesi kabul edilmiş iken; 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 106. maddesinde " Tespit davası"na, 107.maddesinde ise " Belirsiz alacak ve tespit davası"na yer verilmiştir.

Anılan maddelere bakıldığında; "Tespit davası/ Madde 106- (1) Tespit davası yoluyla, mahkemeden, bir hakkın veya hukuki ilişkinin varlığının ya da yokluğunun yahut bir belgenin sahte olup olmadığının belirlenmesi talep edilir.

(2) Tespit davası açanın, kanunlarda belirtilen istisnai durumlar dışında, bu davayı açmakta hukuken korunmaya değer güncel bir yararı bulunmalıdır.

(3) Maddi vakıalar, tek başlarına tespit davasının konusunu oluşturamaz."

"Belirsiz alacak ve tespit davası/ Madde 107- (1) Davanın açıldığı tarihte alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin kendisinden beklenemeyeceği veya bunun imkânsız olduğu hâllerde, alacaklı, hukuki ilişkiyi ve asgari bir miktar ya da değeri belirtmek suretiyle belirsiz alacak davası açabilir.

(2) Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anda davacı, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabilir.

(3) Ayrıca, kısmi eda davasının açılabildiği hâllerde, tespit davası da açılabilir ve bu durumda hukuki yararın var olduğu kabul edilir." denilmiştir.

Buna karşılık, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun " İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasında, idari dava türleri: iptal, tam yargı ve tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak sayılmış olup, tespit davası şeklinde bir dava türüne idari yargıda yer verilmemiştir. Anılan Yasanın "İdari Davalarda Delillerin Tespiti" başlıklı 58/1. maddesi "Taraflar, idari dava açtıktan sonra bu davalara ilişkin delillerin tespitini ancak davaya bakan Danıştay, idare ve vergi mahkemelerinden isteyebilir." hükmünü taşımakta olup, idari yargıda, ancak açılmış bir idari dava ile ilgili bulunan "delillerin tespiti"nin istenilmesine olanak bulunmaktadır. Buna göre, idari dava türleri arasında sayılmayan tespit davasının, yorum yoluyla idari yargının görevine müstakil bir dava olarak dahil edilmesine hukuken olanak bulunmadığından, idari yargı yerinde, idare hukuku alanını ilgilendiren bir hukuki ilişkinin varlığının ancak açılmış bulunan bir idari davaya bağlı olarak delil tespiti kapsamında saptanabileceği açıktır.

Belirtilen yasal durum karşısında, tespit davasına konu olabilecek hukuki ilişkinin özel hukuk alanını ilgilendirmesi gerektiği ve bir eda davasının öncüsü durumunda olan tespit davasının adli yargı yerinin görevine girdiği ortaya çıkmaktadır. Ancak, adli yargıda açılacak bir eda davasında hiçbir zaman kullanılmayacağının, buna karşılık idari bir işlem tesisi istemiyle bir idari makama veya idari yargıda açılacak bir davada idare mahkemesine ibraz edilmek ve bu makam veya mahkemeyi hukuken bağlayacak nitelikte belge elde etmek amacıyla açıldığının anlaşılması halinde tespit davası adli yargıda görülemeyecek ve görev yönünden reddi gerekecektir. Bu durumdaki tespit davasının idare hukuku kurallarına göre çözümlenmesi gerekmekteyse de, müstakil bir dava olarak açılması halinde idari yargı yerince, idari yargıda böyle bir dava türü olmadığı ve ancak bir idari dava açıldıktan sonra bu davaya ilişkin delil tespiti kapsamında incelenebileceği noktasından reddedilmesi uygun olacaktır.

Bu açıklamalara göre tespit isteminin konusu incelendiğinde: dava konusu taşınmazların, Ankara ili Akyurt ilçesi Büğdüz mahallesi 1491, 1497, 1507, 1540 ve1541 numaralı parseller olduğu; parsellerin imar planı ve meskun mahal dışında, belediye sınırları içinde olduğu, belediye hizmetlerinden yararlandığı; 1491,1497, 1507 ve 1540 numaralı parsellerin araç ve yaya trafiğine elverişli yollara cepheli olduğu, 1541 nolu parselin 1540 nolu parsele sınır olup direk yol cephesi bulunmamakla birlikte 1540 ve 1541 nolu parsellerin maliklerinin aynı olması sebebiyle 1541 nolu parsele ulaşımda sıkıntı bulunmadığı, Ankara Büyükşehir Belediyesi Meclisinin 16.02.2007 gün ve 525 sayılı kararı ile onaylanan 1/25.000 ölçekli "2023 Başkent Ankara Nazım İmar Planı" ve 17.05.2007 tarihinde Akyurt Belediyesince onanma süreci tamamlanan imar planlarında parsellerin Esenboğa 3. Pist Kamulaştırma alanında kaldığı; tapu kütüklerinde niteliğinin tarla olarak belirtildiği; taşınmazlarda fiili el atmanın mevcut olmadığı; tapu kaydı üzerine davalı kurumlarca şerh konulmuş olduğu anlaşılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun "İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" başlıklı 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, idari dava türleri arasında sayılmış; 3'üncü maddesinde, tam yargı davalarına ilişkin dilekçelerde uyuşmazlık konusu miktarın gösterileceği belirtilmiş; 14'üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (g) bendinde, dilekçelerin 3 ve 5'inci maddelere uygun olup olmadığı yönlerinden inceleneceği öngörülmüş; 15'inci maddesinin birinci fıkrasında, Danıştay veya idare ve vergi mahkemelerince yukarıdaki maddenin 3'üncü fıkrasında yazılı hususlarda kanuna aykırılık görülürse, 14'üncü maddenin; 3'üncü fıkrasının (g) bendinde yazılı halde otuzgün içinde 3 ve 5'inci maddelere uygun şekilde yeniden düzenlenmek veya noksanları tamamlanmak yahut (c) bendinde yazılı hallerde, ehliyetli olan şahsın avukat olmayan vekili tarafından dava açılmış ise otuzgün içinde bizzat veya bir avukat vasıtasıyla dava açılmak üzere dilekçelerin reddine karar verileceği kuralına yer verilmiştir.

Olayda davacılar vekili tarafından, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 15.12.2010 günlü kararında, mülkiyet hakkına getirilen kısıtlamaların fiili el atma olmadan da kamulaştırmasız el atma olarak nitelendirildiği ileri sürülmek suretiyle, tapu kaydına kamulaştırma şerhi konulan taşınmazların uzun yıllar geçmesine karşın kamulaştırılmaması nedeniyle kamulaştırmasız el atıldığının, bu nedenle talep edilebilecek bedel ve faiz ile faiz başlangıcının, Kurumlardan hangisinin kamulaştırmasız el attığının tespitine karar verilmesinin istenildiği anlaşılmıştır

Her ne kadar, dava 6100 sayılı Kanunun 107. maddesinin 3. fıkrası kapsamında tespit davası şeklinde açılmış ise de, dava dilekçedeki iddiaların, davalı idarelerin idari eylem ve işlemleri nedeniyle idare hukuku alanındaki tazmin sorumluluğuna ilişkin olduğu, davanın 2577 sayılı Yasanın 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen tam yargı davası niteliğini taşıdığı; bu dava ile ulaşılmak istenilen asıl amacın; davacıların taşınmazlarının tapu kaydına kamulaştırma şerhi konulması ve kamulaştırmanın zamanında tekemmül ettirilmemesi sebebiyle mülkiyet hakkına getirilen kısıtlamadan kaynaklanan zararın tazmini olduğu; tazmini istenilen tutarın dilekçede gösterilmemiş olmasının, bu durumu değiştirecek niteliği bulunmadığı; bu eksikliğin, İdari Yargı yerince dilekçe ret kararı verilmek suretiyle tamamlatılmasının mümkün olduğu açıktır.

Bu durumda, davacıların maliki olduğu taşınmazların Havaalanı Pist Alanı kullanımında kaldığı, tapu kaydı üzerine kamulaştırma şerhi konulmasına rağmen kamulaştırılmadığı, taşınmaz üzerinde düzenleme yapılmadığı, kamulaştırmasız el atma nedeniyle taşınmazın bedelinin ödenilmesi gerektiğinin iddia edildiği ancak tespit davası şeklinde dava kurgulanmış ise de; hukuka uygunluklarının denetimi ve zarar doğurucu sonuçlarının giderilmesi İdari Yargı'nın görev alanında bulunan idari işlem ve eylemlerin hukuk düzeninde yaratmış oldukları etki ve sonuçların, "hukuki el atma" olarak nitelendirilmesine ve bu olumsuz sonuçlarla ilgili tazminat taleplerinin adli yargı yerlerinde açılacak tespit ve tazminat davalarına konu edilmelerine, hukuken olanak bulunmamaktadır.

Dolayısıyla; davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2'nci maddesinin 1 'inci fıkrasının (b) bendinde yer alan "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları," kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, Danıştay Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile davalılar vekillerinin görev itirazlarının, Asliye Hukuk Mahkemesince reddine ilişkin kararın kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Danıştay Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, davalılar vekillerinin GÖREV İTİRAZLARININ REDDİNE İLİŞKİN Akyurt Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 22.5.2012 gün ve E:2012/16 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA, 11.3.2013 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.